

Κριτική θεάτρου – Nona Melancholia: Θερμά θαλάσσια λουτρά στο Η της Πειραιώς 260

Από Ναταλί Μηνιώτη - 01/07/2017

Η ομάδα Nona Melancholia, με τον πολυτάλαντο σκηνοθέτη, εικαστικό, ποιητή και θεατρολόγο Βασίλη Νούλα στο τιμόνι της, και με σχεδόν απαρτία των μελών της (περφόρμερς, ηθοποιοί, εικαστικοί...), ανέβασε στη σκηνή του Φεστιβάλ Αθηνών μια άκρως καλοκαιρινή περφόρμανς βασισμένη σε τέσσερα διηγήματα της συλλογής *Θερμά θαλάσσια λουτρά* του Η. Χ. Παπαδημητρακόπουλου: «Σας ήρεσε;», «Θερμά θαλάσσια λουτρά», «Όνειρο στο κύμα» και «Καλοκαιρινό απομесеήμερο».

Η επιλογή μη δραματικών κειμένων στις παραστάσεις της Nona Melancholia είναι ένα από τα πιο ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της, όπως και ο αποδομιστικός τρόπος που τα επεξεργάζεται. Αν παρακολουθήσει κανείς την περιγραφή των χαρακτηριστικών που φέρουν οι δουλειές της, όπως παρουσιάζονται στην ιστοσελίδα της, και τις αντιστοιχίσει με την παρούσα παραγωγή θα διαπιστώσει πως έχει στα χέρια του ένα πιστό και, σε γενικές γραμμές, πετυχημένο δείγμα: ύπαρξη «χαλαρής δραματοουργίας», συνύπαρξη «παράλληλων δράσεων» για τη δημιουργία ενός «πολυπρισματικού τοπίου», αισθητική με «στοιχεία camp και queer». Όλα τα παραπάνω προσαρμόζονται πάνω σε ένα υπό διαμόρφωση, υβριδικό σκηνικό, έτοιμο να αλλάξει όψεις και να εμπλέξει τον θεατή του σε ένα αστείρευτο παιχνίδι με το απροσδόκητο, ενεργοποιώντας του τις αισθήσεις, τη σκέψη και προκαλώντας του συχνά το γέλιο.

Τα κείμενα του Παπαδημητρακόπουλου κινούνται ανάμεσα στη νοσταλγία και τη μελαγχολία, ενώ ο χρονικός προσανατολισμός τους, που παραπέμπει στην εποχή της χούντας και στα πρώτα μεταπολιτευτικά χρόνια, θέτει ένα ξεκάθαρο ιδεολογικό υπόβαθρο. Ανάμεσα σε εικόνες της Αθήνας του οικοδομικού οργασμού και σε εκείνες των δημοφιλών παραθαλάσσιων προορισμών –με εστίαση στα θερμά λουτρά– ο Νούλας φτιάχνει ένα σκηνικό τοπίο-οικοδομή, που ακόμα βρίσκεται στα μπετά. Ο ίδιος υποδέχεται τους θεατές του καταβρέχοντας το τσιμεντένιο πάτωμα ενώ ακροβολισμένα γύρω γύρω είναι τσουβάλια με άφθονο οικοδομικό υλικό, μοντέρνες καρέκλες ξενοδοχείων των seventies και πλιαν καρέκλες παραλίας της ίδιας περιόδου. Στην πρώτη σκηνή δύο γυναίκες της πρωτεύουσας έχουν πιάσει ψιλή κουβέντα κρατώντας, ωστόσο, μεταξύ τους μια μεγάλη απόσταση πολλών μέτρων, κάτι που υπονομεύει τον ρεαλισμό του κειμένου. Προς το τέλος ο λόγος αποδομείται από τις συνομιλήτριες και εκφέρονται μόνο σπαράγματα του προηγούμενου διαλόγου. Παράλληλα εμφανίζεται στο βάθος της σκηνής ένας τενίστας, ο οποίος κτυπά διαρκώς μπαλάκια και εκτελεί κωμικά τις κινήσεις του αθλητή. Στη συνέχεια εισβάλλουν οι «παραθεριστές» του δεύτερου διηγήματος (5-6 άτομα), οι οποίοι απλώνουν τις πετσέτες τους και αδειάζουν σιγά σιγά πάνω σε αυτές το οικοδομικό υλικό (άμμο, χώμα...), ενώ ένας εξ αυτών έχει αναλάβει το ρόλο αφηγητή. Τώρα το σκηνικό ρευστοποιημένο (άνθρωποι και υλικά σε διαρκή ροή) τείνει να μοιάσει περισσότερο με παραλιακό μελαγχολικό τοπίο. Ένα ονειρικό εμβόλιμο μιμητικό κομμάτι, με ανάλογη μουσική υπόκρουση, εκτελεσμένο από ένα νεαρό άφυλο πλάσμα, ίσως μας μετατοπίζει αισθητικά στις λουτροπόλεις των αρχών του 20ού αιώνα (θύμιζε κάτι από *Θάνατο στη Βενετία* του Βισκόντι). Η ευχάριστα για τον θεατή

παρατεταμένη διάρκειά του διακόπτεται απότομα από τη βίαιη εισβολή του κιτς (στοιχεία camp) σε οπτικό και ακουστικό επίπεδο. Από εκεί και πέρα η performance βρίθει από σκηνές με τραγουδίστριες (έως και η Νανά Μούσχουρη της χατζιδακικής περιόδου αναπαριστάται), οι οποίες σε play back τραγουδούν έναν αχταρμά από «επιτυχίες» του '60 και του '70 (Χατζηδάκι, Θεοδωράκη, βραζιλιάνικα τραγούδια και ευρωπαϊκά), και από εικαστικά σύνολα που θυμίζουν μέχρι και κακέκτυπα του Botticelli (*Η γέννηση της Αφροδίτης*). Αποκορύφωμα ήταν η εμφάνιση μιας ξανθομαλλούσας κόρης κάτι σαν τη «μικρή γοργόνα» των σιντριβανιών, η οποία, μόλις ακινητοποιείται σε σχετικό ταμπλό βιβάν, σχηματίζει με το στόμα της πίδακα νερού.

Σε αυτό το διαρκώς αναδιαμορφούμενο σκηνικό περιβάλλον που ρέπει όλο και πιο ξεκάθαρα προς την εικόνα παραλιακής ξενοδοχειακής εγκατάστασης της επταετίας, με την χαρακτηριστική αισθητική της κακογουστιά, οι περφόρμερ, εκτός από τα στατικά ταμπλό βιβάν, επιδίδονται και σε διάφορες πιο «κινηματογραφικές δράσεις», που θα μπορούσαν να παραπέμπουν σε εμπορικά φιλμ της εποχής, όπως η σκηνή με τους ερωτευμένους αναβάτες αλόγων να τρέχουν σε παραλιακό ειδυλλιακό τοπίο. Εμβόλιμα ή και παράλληλα στις σκηνές αυτές ακούγονται και τα δύο τελευταία διηγήματα από δύο ηθοποιούς αντίστοιχα, τα οποία λειτουργούν ενισχυτικά προς το εικαστικό και ηχητικό αποτέλεσμα (υποδόρια σύνδεση), χωρίς ο λόγος τους να αποτελεί το επίκεντρο του ενδιαφέροντος. Στο τέλος των δράσεων, όλοι οι περφόρμερ περνούν στην προετοιμασία για το καταληκτικό λασπόλουτρο: γδύνονται, «λασπώνονται», χορεύουν.

Η παράσταση του Βασίλη Νούλα υπήρξε από τις πλέον τυπικές και «ήπιες» παραγωγές της Nona Melancholia, μακριά από τις προκλήσεις και τους έντονους πειραματισμούς του πρόσφατου παρελθόντος. «Διακριτική» και απόλυτα ταιριαστή στο χαλαρό περιβάλλον του ελληνικού Φεστιβάλ της Πειραιώς –στον προαύλιο χώρο κανείς μπορεί να απολαύσει μέχρι πολύ αργά ποτό και φαγητό– απευθύνθηκε σε μια ευρεία γκάμα θεατών που τους «δρόσισε» (χωρίς να τους μουσκέψει) με το άφθονο νερό και του χιούμορ της. Οι περφόρμερ της: Βίκυ Κυριακουλάκου, Αλεξία Σαραντοπούλου, Δέσποινα Χατζηπαυλίδου, Αντώνης Γκρίτσης, Ελένη Καραγιώργη, Αθανάσιος Κουβούσης, άψογοι στην υποκριτική και την κινησιολογία τους, υποστήριξαν με το παραπάνω το αποτέλεσμα. Το ίδιο και οι υπόλοιποι συντελεστές: ο εικαστικός Κώστας Τζημούλης που επιμελήθηκε τα σκηνικά, τα κοστούμια και τους φωτισμούς και η Γεωργία Καρύδη που ήταν υπεύθυνη της μουσικής επί σκηνής. Τα *Θερμά*

θαλάσσια λουτρά είναι αδιαμφισβήτητα μια από τις πολύ καλές στιγμές της Nona Melancholia και του φετινού Φεστιβάλ· θα μπορούσε, ωστόσο, το αποτέλεσμα να αγγίξει την τελειότητα, αν η γοητευτική «χαλαρότητα» της δραματουργίας δεν ξεχείλωνε στο τελευταίο εικοσάλεπτο της παράστασης, κυρίως λόγω της απουσίας νέων σκηνικών ευρημάτων.

***Η Ναταλί Μηνιώτη είναι Διδάκτωρ Θεατρολογίας.**